

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Տարեկան գինն է 450 դր. 1/2
Վեցամսեայ „ 80 „
Մեկ ժամուցումը տողին 5 դր. 1/2
Ստորագրութիւնները կանխիկ են:
Ստորագրութիւնները ամեն ամսոյն 1/6
եւ 1/3-ին կը սկսին:

Ինչպէս երթալիք լրագրութեանն ընտրել
ծախքը առնողին վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ
եւ իցէ գրութիւն նմանակի պիտի
ուղղուի. եւ ամեն նամակն ծախ
քը խրկուիմ վրայ է:

ԽՈՍԱՆՆԵՐՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՅՈՒՆԻՍ
ՊՐԻՆՏԵՐՆ ԶԵՆՈՒՊՐԱԿԱՆ
ԼՈՒՐԵՐԸ

Լոնտոն 9 յունիս
Օրմանան փոխառութիւն. — Առաջինը՝
82 1/2 — Երկրորդը 70 1/2 — Միւրեւ 68 1/2
— Նորը 5 1/2 դր. 1/2 — Քոնստանտնուպոլիս 92 1/2:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հոռի գաղղիական զօրաց թուոյն
պակսիւն և Սոմերսէթ զօրացիներն ա-
նոց հրամանատար կարգուիլ Սոմեր-
սէթ լրագրին պաշտօնական յայտարա-
րութեամբն ստուգուեցաւ:

Երանապէս Լալայէթ մարքիզին վե-
րջտին Հոռի գաղղիական երթալը հաս-
տատուեցաւ ի մեծ տրտմութիւն կերպ-
կանաց, որոնք վայրկեան մը ուրախաց-
ին յոռապալ թէ Լալայէթ մարքիզը
չպիտի վերադառնար Հոռի. Եւս յոյ-
սերնին պարայ՝ ելաւ:

Սրտուի թէ Լալայէթ մարքիզն այս
անգամ նոր և վերջին առաջարկութիւն-
ներ կը տան Պապին:

Իտալական Սոմարքիա Եւրոպայէ
լրագրին խօսքին նայելով՝ Ս. Եւրո-
պէս կայսրն հետեւեալ հրահանգները տը-
ուել է Սոմերսէթ զօրացիներն և Լա-
լայէթ մարքիզին:

Օրմանապէս պաշտօնը պիտի ըլլայ
Պապին ապահովութիւնը միայն պաշտպա-
նել, Հոռի գաղղիական առաջակութիւնը
զգուշ, և ներքին պաշտպանութիւններն
արգելու: Եւս յոյսի գահակորոյս թաղա-
ւորին հետ ալ բնաւ ամենակին պաշտո-
նական յարաբերութիւն չունենայ:

Իտալական հետ ալ զօրացիներն ու-
նենալիք յարաբերութիւնները ձգուած
են այն կերպով որ մէկ մէկու իրաւանց
բռնարարութիւն կամ շփոթութիւն չի
կրնայ ըլլալ: Աւերջապէս բոլոր քաղաքա-
գիտական իշխանութիւնները Պապին Լա-
լայէթի ձեռքը պիտի ըլլան: Սոմերսէթ-
ը զօրացիներն պաշտօնն ալ լոկ զինուո-
րական: Իսկ Հոռի ժողովուրդեան նկատ-
մամբ բռնութիւնը ընթացքը դեպքային
գաղտնիութիւնէն կախուած պիտի ունենայ:

Պ. տը Լալայէթի ալ երկու գլխա-
ւոր պատուէր բեր է կայսրը: Եւս յոյսն
է հասկըցնել Պապին թէ Հոռի գաղ-
ղիական զօրաց պակսեալն պատճառը նախ
ծախուց ինսպութիւնը և երկրորդ Սե-
րիկա նոր զօրք զինելու հարկն է: Երկ-
րորդ պատուէրն է՝ Հոռի խնդրոյն լուծ-
մանը վերաբերեալ որ և է առաջարկու-
թիւն չնեւ Պապին մինչև որ Հոռի գաղ-
ղիական ձեռքը կախուած չըլլան հոռի
կէց: Եւս կէց զատ ուշադրութեամբ դիտե-
լիք որ կը դառնայ Պապին բոլորակողմ
նալ համոզելու Պապը որ կատարելաւ վըս-
տահովութիւն ունենայ: Եւս յոյսն կայսր
դիտարարութեանցը վրայ: Իսկ Եւս յոյսի
նախկին թաղաւորին նկատմամբ՝ այնպիսի
զիրք մը բռնել որ պապական արքունիքը
հասկընայ թէ անոր Հոռի կենալը Գաղ-
ղից քաղաքականութեան հաճոյ չէ:

Գլխաւոր ի նախապատան լրագրին

ալ խօսքին նայելով, Լալայէթ մարքիզը
պիտի խնայընէ եղիւ Հոռի կառավա-
րութեան արտաքին գործոց պաշտօնեայ
Եւրոպայէ ի կարգինալին թէ յառաջիկայ
գարնան գաղղիական զօրքերը պիտի մեկ-
նին Հոռիէն, և Գաղղիա ալ պաշտօնեայ
առաջարկութիւն մը չպիտի ընէ Պապին:
այլ միայն Հոռիէն եկած առաջարկու-
թիւնները Իտալից կառավարութեան
պիտի հաղորդէ:

Իտալական Եւրոպայէ լրագրին
ալ Հոռի տեղեկութիւն առած կը ծա-
նուցանէ թէ Պապը հետեւեալ խնդիր-
ները պիտի առաջարկէ Հոռի գաղղի-
ական եւրոպայէ լրագրին:

1. Իտալական շարժումը կաթոլիկ
եկեղեցիին կը դադի: Եւս յոյսն յիշեալ
շարժման բռնած ընթացքն ու միտումն-
ը կաթոլիկութեան վտանգ և սպառնա-
լիք չեն:

2. Իտալական շարժման նկատմամբ
Պապական կառավարութեան բռնած ըն-
թացքը, իր անդրադարձն ընդդիմութիւ-
նը, վերջապէս իր բռնած դիրքը արժանի
են հաւանութեան:

3. Գլխաւոր է արդեօք նոյն ընթաց-
քը մինչև վերջը շարունակել, և եկեղեց-
ւոյ երկիրներն յաղորդակցուելու ու ա-
նոց կամակեցող զէմ աւադ բանարան-
քն արձակել:

4. Սը վայել՝ արդեօք՝ յիշեալ բա-
նադրանքն ընելէ առաջ՝ յայտարարու-
թիւն մը ուղղել կաթոլիկներուն, և Պա-
պին ընթացքը բացատրելով՝ յորդորել
զանոց որ իրեն զինուորական ընելու բաղ-
ձանքներուն մէջ հաստատ կենան:

Գաղղիական Սոմերսէթ լրագրին կը
ծանուցանէ թէ Բարձր. Սայիտ փաշային
Փարիզէն մեկնելու ժամանակը, Սայիտ
անոր բնակարանը գացելէ իր հրաժարա-
կան ողջոյն տալու:

3. Եւս յոյս, Բ. Սայիտ փաշան արքու-
նական կառքերով և հանդիսաւոր ու-
ղեկցութեամբ Հիւսիսային երկաթուղին
գացել է, ուր արքունի պահապան զօ-
րաց գունդ մը զինուորական պատուով ըն-
դունել է զանի:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թղթադրամից բարձմանը վրայօք եւ-
նեղիք պաշտօնական յայտարարութիւնը որ
շաբաթ օրը կ'սպասուէր՝ քանի մը օր ետ
մնացել է կրտսի: Եւս յոյսն ալ կրտսի թէ
այսօր կամ վաղը պիտի հրատարակուի:
Դուռնային խօսքին նայելով, շաբաթ օ-
րը Եւրոպայց պաշտօնատուներ վերջին ժո-
ղով՝ մ'ալ պիտի ըլլար բարձրապատիւ
Մեծ եպարքոսին նախագահութեամբ և
հրատարակուելիք պաշտօնական յայտա-
րարութեան օրինակը պիտի քոչուէր:

Գարատաղէն Սերտաքը Լըբեմ Լո-
մէր փաշան՝ Օկտոբրի 12 թուականով
հետեւեալ հեռագրալուրը ղրկած է պա-
տերարմական գործոց պաշտօնէին:

« Եւս կէց երեք օր առաջ՝ Տերմիշ
փաշան Բալթիկայի մէջ գարատաղէց
իշխանին յաղթեց: Եւս յոյսն և Եւրոպայց

նիւթեր կայսերական զօրաց ձեռքը ինկան:
Գարատաղէն ինչու Օսթրիոյ վան-
քը հաղթուեցան:

« Սեր բանակին միւսն թիւն ալ՝
Եւս յոյսն փաշային հրամանատարութեամբ
երկու օրէ ի վեր յառաջ կը քալէ: Սը
յոռանք որ վաղը կ'ու՛ միւս օրը մեր եր-
կու բանակները կը միանան իրարու հետ,
և այն ժամանակը բաւական զօրութեամբ
Գարատաղէն երկրին աւելի ներսերը կը
մանեն:

Պաղտատէն յուր կուտան թէ Եւ-
ս յոյսն յաղղիական Պետեմբերց ժամա-
նակէ մը ի վեր մեծ զինա գործելով Պաղ-
տատի, Եւս յոյսն և Բալթիկայի գա-
ւառներուն մէջ, Իրաքի և Հիւսիսային զօ-
րաց սպարապետ Եւս յոյսն փաշան զանոց
պատերազմ համար գունդ մը զօրք ղրկել
է վրանին Լիվա Եւս յոյսն փաշային հը-
րամանատարութեամբ:

Սայսերական զօրքերը քանի մը օր
քալելէ ետեւ, Սամիթ և Եւս յոյսն Բա-
ման Եւ յոյսն ձիաւոր Պետեմբերց զին-
պատահել են, և սաստիկութեամբ վրա-
նին յարձակելով՝ երեք չորս ժամ կուռե-
լէ ետեւ 30-40 մարդ սպաններ և մնաց-
եալները ցիրոյ ցան ըրեր են: Եւս յոյսն
թուրքներն զատ՝ կայսերական զօրքերը
Պետեմբերց 5-600 ուղտ, 10000 ոչ-
խար և 30 ի չափ ձի տուեր են:

Սը յոռապալի որ այս հարուածին
վրայ Եւս յոյսն կը դադրին ասպատա-
կութիւն ընել:

ՍԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱՆ

Պրուսայի կառավարիչ Եւս յոյսն փա-
շան օգոստոսիս Սուլթանին առաջին
սենեկապան անուանեցաւ:

Սը վաղէ՛ նախկին կուսակալ Մէհ-
մետ փաշան Պրուսայի կուսակալ անուա-
նեցաւ:

ԱԶԳԱՅԻՆ

«Եւրոպայի խնդիր»

«Եւրոպայի Սահմանադրութեան երկ-
րորդ տարեդարձին վրայ տուած տեղեկու-
թիւնները ուրախութեամբ կարդալուս
վերջը կը փութանք ծանուցանել որ հար-
իւրէն աւելի ընտիր երիտասարդաց խումբ
մը նաեւ նոյն տարեդարձը շքեղ կերպիւ
տօնեց Եւս յոյսն զեղեցիկ անտառնե-
րուն մէջ:

«Դամադրութեան տեղին Գաղղիէնի
աղբերակն էր: Եւս յոյսն թաղոնի եւ-
րաժշտաց խումբը աղջկային երգերը կը հըն-
չեցնէին անտառին մէջ և « Եւս յոյսն երկ-
րորդ տարեդարձ աղջկային Սահմանադ-
րութեան » բառերը կը կրկնէին անխրտ-
աբար հոն ներկայ գտնուած բաղմամբի-
համապայմանը: »

Մայիս 51

Ս. ձանրման

Մուշէն գրուած նամակին շարուն:

Եւս յոյսն տղէտ և անբարեկարգ հրատա-
րակուած միաբանութիւնն ինչ որ ալ Եւ-
ս յոյսն 556

լայ, միշտ ազգին բարձր ձայնին ակննջ բա-
ցած է, յամենայնի հնազանդ հոգեով ա-
նոր կամքը յարգած է, Եւս յոյսն սերունդը
կենդանացնող Սահմանադրութիւնը իր
ձեռքը անցած օրէն ի վեր անոր անթերի
գործողութեան հոգեով չափ պաշտպան
կեցաւ, իւր պատուական Ս. Եւս յոյսն
դին անվայել ընթացից վրայ անոր հետ բա-
նակեցաւ: Վե՛հեցաւ և մինչև վերջը իւր
արքար բողբոջ անոր դէմ պիտի բարձրա-
ցնէ, դիտելով չափ որ ատանկներու ե-
րեսէն ինքը ի դուր աղբիւն մեղադրանացը
ենթոյսի պիտի լինի, միշտ զգալով թէ՛
« Եւս յոյսն իւր կարգ և կանոն, անդ չի-
ռոգրութիւն »: Օւրմանք, և զարման-
քէն աւելի մեծ կնճիւղ մը, մեծահոգակ
միաբանութիւն մը կը հետեւէ Սահմանադ-
րութեան դէմ և իրաւամբ ասպատակ կը
հրատարակի աշխարհի առջև: Եւս յոյսն
թիւն մ'ալ Սահմանադրութիւնը կը զըր-
կէ եւ քարձեալ նոյնպէս կը փառահամ-
բաւուի, և ահա այս տեղն է մարդուս
արդար զարմացումը, խորին յուսահատու-
թիւնը, և հոս կը բռնադատուի մարդ վեր-
ցունել այն առաջինաց քօղը որ Եւս յոյսն
սուրբ պատուոյն կը դիպի, բայց վերջնեան,
վերջին բերանը բանանք, յուսալով որ աղ-
ջային վարչութեան փրկարար ձեռքը ընդ-
մօտ պիտի դարձան տանի մեր եռացեալ
վերաց, նուրբ դատողութիւն նուիրելով
միաբանութեան Ս. Եւս յոյսն զինքն
բացած վե՛հին սա հետեւեալ ձգնարիւն և
մանրամասն պատմութեանցը:

Մշտեց զերան միաբանութիւնէն կամ
Ս. Եւս յոյսն փաշային հաշիւն ուղե-
լու, և բանը ըստ մեծիմասին հաշուի վը-
րայ չէր: անցեալ տարի, միջոցէն քիչ մը
առաջ, միաբանութիւնը տեղեկագրով աղ-
ջային Պատրիարքարանէն խնդրեց նախ
Սահմանադրութեան սկզբանց համեմատ
փաշային մէջ խորհրդական կառավարու-
թեան մը հաստատութիւն, և երկրորդ
վիճակին մէջ առ ժամանակ մի ո'ւ և իցէ
ձեռնադրութեանց դադարումը: Բայց աղ-
ջային խոսվութեանց պատճառաւ մնաց
անպատասխանի մինչև աշնան: սրբազան
Եւս յոյսն ալ պատեհ և պարսպ միջոց
համարելով սկսաւ ինքնազուրկ ձեռք զը-
նել շատ մը անարժաններու վրայ, և եւ-
կեղեցւոյ անարատ քահանայներ ծնաւ: և
մինչ ուղեց միաբանութեանն ալ քանի մը
անարժաններ վարդապետ և սարկաւադ
սրբադորձել վասն սիրոյ խոստացեալ ոս-
կւոյն, յայնժամ միաբանութիւնն ալ ա-
նոց անկարեորութիւնը մանաւանդ ա-
նարժանութիւնը և Եւս յոյսն կանոնաց հա-
կուակ ըլլալը դիտելով, պատրիարքական
կոնդակն ու Սահմանադրութեան յոյ-
ուածները հրեց Ս. Եւս յոյսն սուլբը:
բայց անիկայ թէ՛ « Եւս յոյսն » աղբ-
իւն ալ Սահմանադրութիւնն և Եւս յոյսն:
Միաբանութիւնն ալ՝ թէ՛ այսօր չկայ նե-
վաղը պիտի ըլլան Եւս յոյսն: և ահա՛,
ասկէ երկ սկիզբն երկանց: Սահմանադ-
րութեամբ խորհրդարանի հաստատու-
թիւն, ձեռնադրութիւն ընդէ դադրել
և վանքի արկէն պատճառաւ սուր
անցուցած գումարը ուղեցին Եւս յոյսն
դէն: Եւս յոյսն աշխարհահամայն Ս.
Եւս յոյսն ալ դիվանակեցաւ, հնարա հնա-
րեց, նորակաւոյց եկեղեցի մը օծելու եւ-

Թախ պատճառեց, զնայ. անկէ անցաւ վիճակի գեղերուն մէջ, միաբանութենէն վնասուելու սուտ ձայնը տարածեց չորս կողմ, երեւելքը գրեթէ զլուսն ժողովեց. անոնք ալ զինքը տարին վանքը, հրապարակաւ դատերնին լսեցին. Տեսան միաբանութեան անմեղութիւնն և իրաւացի պահանջներն և Ս. Առաջնորդին զինքը պատերուն զարկին և միաբանութեան վրայ սուտ շփեցին. ի վերայ այս պատիւը ըրին իրեն և հաշտեցուցին միաբանութեան հետ. բայց ի՞նչ ընէր խեղճ և առարժապետ սրբազանը. տգէտ և անբարեկարգ միաբանութեան մէջ նստելով և Սահմանադրութեան հակառակ ձեռնադրութիւն չկրնալով ընել՝ շատ մը բոցեղէններ պիտի փայտուէր. այս տանելի բան էր. չէ՞ որ սրբազանը պարտաւոր էր. հապա ինչով պարտեցրը վճարէր. Ահա այս անմեղութիւն տաքնալովը դարձեալ կամովին այն երեւեցեաց հետք մէկ տեղ պարտաւորեալ վանքէն վար իջաւ, և այս անգամ Սուշ եկաւ թէ՛ յիշեալ շահերը ձեռք բերելու և թէ՛ անանկով զօրաւոր միջոց համարելու անպարտ միաբանութեան վրայ իւր զգալարտութիւնը և մատուցելունը Սրբազան քաղաքական տեսչութեան և անով ի թ. Պառլամենտական, փասն զի ազգը իրեն համար չկայի պէս էր. Քահանայից ձեռնադրութիւնը նորէն շարունակեցաւ, և ինչպէս անկարելիցը վերը, փանքէն ալ գաղանի երկու ամենապիտանի վարդապետներ, Սրբ. շեցի ամենապիտանեղոյն արեղայն չեղք յիշեր, հիմա նորէն կաշտալ ալ պիտի սորվի. փառք ազգին, ոսկին ի՞նչ առաւ պարներ չկրնար հարթել այսպիսի օրաւ զանի մը առջև. քանզի առաժով հաշտաւորեալ է թէ առ շորին ոսկով բեռնաւորեալ երանէ, անդ չիք անաւելի ամուլութիւն. Այսպէս, արդոյ խմբագիր, ամեն բան ոսկով վճարուելուն համար, այս վիճակին և վանքին համար ալ ամեն բան վճարեցաւ հիմա. երկնաւոր պատուհաս է. երկինքը որ բարկանայ երկիր մը կործանելու, անընշտ այսպիսի հոգեով հովիւ մը կը կացուցանէ այն ժողովուրդին վրայ, ըստ այնմ թէ «Տաք ձեռք առաջնորդը ըստ սրբի ձեռնով, և այլն. » Ճիշդ և համառօտ նկարագիրն այս է. Աւելի քնդարձակ տեղեկութիւն ուզող բարեխախտ ձեռք բերելու ազգասէրը կը հրաւիրենք ազգային Պատրիարքարան, ուր զիջուած են, և եթէ երկարելով հարկն ասկալէ, պիտի զիջուին տակաւին վիճակայնոց և միաբանութեան կնքուեալ բողոքոյ տեղեկագրերը. Սրբ. հայրենասիրական պարտուց զայս չափին ալ բաւական կը համարենք և հե. ընթ. անտարակոյս հաւատարմով թէ ազգային բարեկարգ արդար վարչութիւնն իր խնամածութիւնն ալ պիտի գարձունէ վեճակին վրայ. Իրաւորներէն հիմա Ս. Պարագետի վանուց մէջ տպարան մը չըլլար. Ազգին անկախութեան չափով նախաձեռն ձեռնարան մը. Ս. Պարագետը ինչո՞ւ հիմա այս վիճակին համար լուսաւորութեան վառարան մը չըլլար և վեճակին կարեւոր անկիւնները մէկ մէկ նախալրութեան գալուցներ չբացուած. ա. ամենէն աւելի ի՞նչու անդահանդիր, ազգասէր, լուսաւորութիւն և բարեկարգութիւն սիրող Առաջնորդ մը չունենար, որով միայն կրնան արդիւնաւորել յիշածներս. այդպիսի անձ մը չունեցեր է և չունի Ս. Պարագետի վանքը. Արթիւրը խնդրենք Աստուծոյ, որ բարեկարգ վարչութեան բազուկը բարձրանայ միջոցին, և այս ամենաբաղձալի տնօրէնութիւնն ընէ այս մեր ողորմելի վիճակին, ի լուսնի բաղձնաց համայն ազգասէր Հայ սրբաւորուն և հայրենակէզ արտի յետնեալ անձին. Ողջ լինել մաղթելով և ձեռք, ո՞ր ազգասէր պատուական խմբագիր,

Սնամեայն. Ս. Կ. Ք. Ե. Սուշ 1862 ապրիլ 20.

Արդէն բարեկարգ ազգայնոց ծանօթ է. Նիկիովից վիճակին հայաբնակ զիւրերէն Օվաճրգ գեղի մեր համազգեաց մեծ մասին իրենց բնակութիւններով և

ամեն կահ կարասեօք հրեհէի զոհ լինելով յետին աստիճան տառապանաց մէջ տուայտելին, որուն աղիւսորով պատկերը Մասիսի 532 թիւին մէջ հրատարակելով, գլխաւորապէս ազգայնոց ողորմութեանն ու կարեկցութեանը կարօտ գտնուելուն իմաց տուած էինք յուսարով որ ազգային վարչութիւնը և տեղապահ Սրբազան Հայրը՝ որուն առաջնորդութեան մէջն է այն գիւղը՝ այս գլխաւորեալ արժանի ազգայնոց արեւելքը կարելի եղած դարմանը ազգասիրաբար տնօրէնելով անոնց յուսահատ վիճակն սխտիւրեւ կը բարեհաճին.

Սեր անկախութիւնը այս մասին ի գերեւ եղած չէ, ըստ որում տեղապահ Սրբազանը հայրական զգացմունքներով որոշէր է որ մայրաքաղաքին իւրաքանչիւր եկեղեցիները նոյն գիւղին օգնութեան համար ստորագրութիւն մը բացուի, և ամեն ազգայնիք՝ խորհելով որ իրենց համազգի եղբայր մէկ մասը այսօր իրենց օրական պարենն և չորաբեկ հաց մը հայթայթելու հաղիւ թէ կարող, ամեն միւսի ծարու թիւնէ վերի, զբեթէ կիսամբի վանսեւրու տակ կը թափառին. խորհելով, կը սենք, որ եթէ այսօր ամառուան մէջ որ և իցէ կիսովով պատասխարուին ալ նէ, ձեռնաւոր եղանակի մէջ անհնարին պիտի ըլլայ անոնց վանսարեւակ կեանքը. խորհելով վերջապէս որ այսօր ամառը հարկը տուեն աւելի թշուառ ազգայնիք երկրին վրայ երկնից գլխաւորեալ եղբայր համազգիներէն դատ բնաւ ուրիշ տեղացի մը անկախութիւն չունին, և որոց մանկտին անուս և անուսակէն գրեթէ պիտի վայրէնուման. այս ամենը խորհելով, կըսենք, իւրաքանչիւր ազգային իւր կարողութեանը չափով օգնութեան զխէն այս եղիւրեւ ազգակից եղբայր. Սեր կողմանէ այս բարի տնօրէնութեան համար շնորհակալութիւնն յայտնելու ետեւ, պարտք կը սեպենք մեր գլխած ազգայնոց քանի մը խօսք ուղղել, աղաչելով ի գիմաց ամառը գիւղի մը հայ հասարակութեանը, որպէս զի եթէ կուզեն իրենց երկրի վրայ ի գործ դրած մարդասիրութեան վարձքը յաւիտեանականութեան մէջ լիովին վճարուելու համար ապահով փոխանակագիր մը ունենալ ձեռքբերել, բարեհաճին կարեկցաբար օգնութեան զիւրեւ խեղճ և առաւելաւ Օվաճրգի մեր համազգեացը. Մտածելով որ եթէ երջանիկ ըլլաւ առաջին միջոցներէն մէկը կամ մանաւանդ միայն հնարքը մեր բոլոր տիքը գտնուողներուն բարօրութեանը աշխատին է, աւելեցաւ եւ պատեհ առիթ թիւ կը գտնուի, որ ամառը գիւղ մը յուսահատութեան ահուելի անդուռէն եզերքէն պիտի վրկէ, և անոնց եղիւրեւ վիճակին ըստ փոփանք մը պիտի մատակարարէ.

Արեւի է մեզ հաւատալ, թէ հայ ազգը՝ որուն գլխած սիրտը օտարներուն անգամ ծանօթ է, իրեններուն առաւել ևս պիտի ցոյց տայ իւր ողորմածասիրութիւնը՝ յօժարակամ մանակեցելով Օվաճրգի հրկիւնըց համար բացուած ստորագրութեան, զիտնալով որ Առաքելութեանց մէջ ուղորմութեանէն աւելի սքանչելին և շնաշխարհիկը չկայ, և մարդիկ ալ ուրիշ կերպով չեն կրնար Աստուծոյ մօտենալ, բայց եթէ վրկուելուն շնորհելով իրենց նմանեացը.

ՎԵՐՁԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԱՆԻՈՐ ԼՈՒՐ

Լրագրոյ մամուլը դուրեւած ժամանակը թղթագրամայ բարձման համար ըստ պատուած պաշտօնական յատարարութիւնն ստանալով, կը փութանք անոր զիտաւոր արամադրութիւնները մեր արդոյ բաժանորդաց հաղորդել, ամբողջին հրատարակութիւնը դատ յաւելուածի մը թողւով.

«ՅՕԴ. 1. — Ըջաբերութեան մէջ եղած թղթագրամներն ամբողջ պիտի վերցուին. Ամեն մէկ 100 դուրուշ թղթագրամի փոխարէն պիտի տրուի 40 դուրուշ մետաղեայ դրամ՝ Օսմանեան լե-

ւան 100 դուրուշ հաշուելով, և 60 դուրուշ ալ Խահալի-Ղէտիտէ (քոնսոլիտէ) տարեկան հարկւրին 6 շահով և հարկւրին երկու գլխաւորով՝ որոնք 100 դուրուշն Սէֆիտի ոսկով պիտի վճարուին. Այս գործողութեան համար 800 հազար քսակի մետաղեայ դրամ և 1 միլիոն 200 հազար քսակի Խահալի-Ղէտիտէ յատկացեալ են.

«ՅՕԴ. 2. — Յանձնաժողով մը սահմանուած է կատարուած վճարներուն և շրջաբերութեան քաշուած թղթագրամայ ջնջուելուն հակելու համար. Առ ժամանակեայ գործակալութիւն մ'ալ հաստատուած է բերուած թղթագրամներուն փոխարէն ստակներն և Խահալի-Ղէտիտէները տարու համար. Այս գործակալութեան ամեն գործողութիւնները վերոյ յիշեալ յանձնաժողովին հսկողութեանն ու քննութեանը ներքեւ պիտի ըլլան.

«ՅՕԴ. 3. — Թղթագրամ ունեցողներուն ամեն հնար եղած դիւրութիւնները տարու և միանգամայն գործողութեանց մէջ միւլութիւն պահելու համար, Այս-Սօֆիայի մեկիթին զիմացի Համալսարանի շէնքին ստորին յարկը վերջիշեալ առժամանակեայ գործակալութեան նստելու տեղ պիտի ըլլայ, և հոն պիտի դեռնուի իր դրամներէն ու սընտուկները.

«ՅՕԴ. 4. — Գործողութիւնները պիտի սկսին 1862 յուլիս 1/13ին և երկու ամիս մէջ պիտի լինան. Թղթագրամ ունեցողները պարտաւորեալ պիտի ըլլան այս սահմանաւ միջոցին մէջ իրենց թղթագրամները փոխիշեալ գործակալութեան տանելու. Ասոր համար յատուկ սեղանաւորներ պիտի հաստատուին վերոյ յիշեալ շէնքին մէջ՝ հասարակութեան բերած թղթագրամներն ընդունելու և ստուգելու համար. անոնց մօտն ալ սընտուկներն հաստատուած են որոնք փոխաւորուելով զբաւմեն ու Խահալի-Ղէտիտէները անմիջապէս պիտի վճարեն.

«ՅՕԴ. 5. — Ով որ որոշեալ երկամեայ պայմանաժամէն ետեւ թղթագրամ տանի փոխանակելու, մետաղեայ դրամ ստանալու իրաւունքը պիտի կորսնցնէ և ամբողջ Խահալի-Ղէտիտէ պիտի ընդունի.

«Այս կերպ վճարումն ալ մինչև վեց ամիս պիտի տևէ. անկէ ետեւ ներկայացուած թղթագրամները չպիտի ընդունուին.

«ՅՕԴ. 6. — Թղթագրամայ վերցուելուն պայմանաժամը 1862 յուլիս 1/13ին սկսեալ երկու ամիս որոշուած ըլլալով, թղթագրամները կրնան առնուիլ տրուիլ մինչև սեպտեմբերի 1/13.

«Արեւելի դանձն ալ մինչև այն ժամանակը պիտի աւնէ ու տայ. բայց անկէ ետեւ թղթագրամայ շրջաբերութիւնը ըստ լրովին պիտի արգիւրուի. »

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղղիոյ բազմաբուռեւտեան գալուցին պաշտօնական լրագրին մայիս 18 թիւին մէջ պանծալի գովեստներ կը կարդանք արքունի ճարտարապետ Պալէան Սարգիս ազգային հնարած մէկ նոր շողեշարժ մեքենային վրայ որ Լոնտոնի արուեստահան դէսին մէջ ամենուր ուշադրութիւնը գրաւելու է.

Յիշեալ մեքենային զիտաւոր առաւելութիւններն են նախ իր տեսական ուժին և գործնական արդեանքը մէջ եղած յարաբերութեան ուրիշ շողեշարժ մեքենայներէ հարկւրին 10 գերազանցութիւնը, երկրորդ պարզութիւնը, երրորդ արժանութիւնը, չորրորդ ծախուց խնայողութիւնը և այլն.

Հայազգի ճարտարն այս կարեւոր արդիւնքը ձեռք բերելու համար մեքենական նոր գործիւն մը բռնէր է, որուն դժուարութիւններն ու արգելքները լուծելու արդէն աշխատողներ եղել են Եւրոպայի մէջ բայց չեն կրցեր յաջողիլ.

Այս պարծանքը մեր արդիւն ազգակցին պահուած է եղեր, և ինչպէս վերո-

յիշեալ գաղղիական լրագրին ալ կըսէ, Պալէան Սարգիս արդէն մեքենական արուեստին նոր յառաջդիմութեան քայլ ընթացի մը ընել տուած է.

Ահաւասիկ վերջիշեալ գաղղիական լրագրին վերջաբանութիւնը որ պարծանաց առիթ է թէ՛ մեր մեծացարդ ազգակցին, թէ՛ կայսերական տէրութեանն և թէ՛ առհասարակ հայ ազգին.

«Տեղի ունինք գիտնալու թէ Օսմանեան կառավարութիւնը չպիտի ուշանայ այս մեքենան իր նուազագոյնութեանը գործածելու. Համադրուած ենք որ այս յաջող փորձը լաւագոյն արդիւնքներ պիտի ունենայ, և այս գործիւնն անգամ մը գործնականապէս նուիրագործուելէ ետեւ, Օսմանեան կառավարութիւնը՝ որ այս նորաձեւութեան փառքը պիտի վատարկի, իրեն նմանողներ պիտի գտնէ, և հետեւաբար իր այս լուսաւորեալ պաշտօնականութեանը իր հպատակները արուեստից յառաջդիմութեան ծախուց մէջ նորէն իրախուսուած ըլլալու գոհութիւնը պիտի ունենայ. »

— Ինքիւրութեամբ սրտի կը կարդանք գաղղիական թաթի լրագրին մէջ թէ Ռուսաց Ս. Կայսրը Գալիցիան արժանապատիւ Տ. Մարտիոս բաղնարդին վարդապետին Հայոց ազգին նուիրած զրաւորական վաստակոյն և Երեւեան լեզուաց ուսումը Եւրոպայի մէջ տարածելու նպատակ աշխատասիրութեանցը համար՝ Ս. Ստանիսլաւի պատուանշանը շնորհէր է անոր.

— Ընցեալ շաբաթ օրը ժամը 5ին Քիւլիւր Սուսթաֆա փաշայի թաղին մէջ Սիւֆիի Համամը բուռած փողոցը տուէն մը հրդեհ ելելով՝ հողին ուժգնութեանը պատճառաւ այնպէս շուտով ծաւալեցաւ, որ առաջին առնելու համար եղած ամեն ճիգերը պարտաւորեալ և վերջապէս իրիկուան մօտ հրդեհը մարեցաւ 2—300 տուն միւսի դարձուցելով.

Առատագրութիւնեալ այս ահա զին հրդեհին զոհ եղող ընտանեաց նպար բաժնիկ տուաւ և հրամայեց որ աղքատներուն տունները իր անձնական գանձէն շինուին. Եւ որովհետեւ հրկիւրեայ տուններուն մէջ շատեր կան որ այս միջոցիս Պալէան մէջ պատերազմող զինուորական պաշտօնականներու կը վերաբերին, առաւտագրութիւնեալ անդուգական մարդասիրութեամբ 2300 քսակ շնորհեց, որուն 1300 քսակը զինուորականաց տուններուն շինութեանը պիտի գործածուի, 1000ն ալ ուրիշ աղքատ հրկիւրեաց.

— Ընցեալ ուրբաթ օրը Պէյքօղի շրջանները յանդուգն աւազակութիւն մը եղաւ, որ մայրաքաղաքին մօտ և ցերեկ ժամանակ կատարուելուն համար ընթերցողին զարմանք և միանգամայն սարսափ կը պատճառէ.

Ամենուր ծանօթ Թաղուորեան Տըքթոր Գեորգ արդէն անձնական տկարութեանը պատճառաւ Պէյքօղի և Ալեք տաղին մէջ տեղը Ալաուտը բուռած գեղին մօտ իր եղբորը Թաղուորեան Յօհաննէս աղային ազարակը օգտափութեան դադար ըլլալով, անցեալ ուրբաթ օրը տան և մէկ ու կէսին միջոցները Տըքթոր մը, եղբայրը Յօհաննէս արդ անուով, ազարակին հայ վերակացուն ու իր կինը կառքով Ալաուտը գեղը դարձած ժամանակին, ծախան հինգ աւազակ Տաճիկ և Պուլլալ անտառէն դուրս կենն և հրացաննին ստանց վայ ուղղելով՝ կառքէն վար կիջեցնեն, և ազարակին վերակացուն ու անոր կինը ծախելէ ետեւ, Տըքթորը իր եղբայրը և միւս հիւրը անտառին խորերը կը տանին, և հոն նախ 40 քսակ և ապա 800 լիւրա կը պահանջեն անոնցմէ. Երկար վիճաբանութիւններէ ետեւ 300 լիւրայի կը կապեն, և Թաղուորեան Յօհաննէս արդ և միւս հիւրը վար դնելով՝ Տըքթորը թող կուտան որ երթայ 300 լիւրան բերէ կամ զգէ Ելեմուտի մօտ Իււ-Բուկար բուռած տեղը, սա պայմա-

4. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԻԼԻ ԽԱՆ